

Kdaj so pridelki ekološki ?

Po obdobju preusmeritve in vzpostavitve ekološke pridelave in reje kontrolna organizacija izvede kontrolo. Če se pri pridelavi in predelavi držite predpisov, ki urejajo ekološko kmetovanje, vam kontrolna organizacija za to izda certifikat. Na njem je napisano kateri pridelki ali živila s kmetije so ekološki. Kontrolne organizacije nadzirajo kmetije najmanj enkrat na leto. Vsako leto kmetija pridobi nov certifikat.

Živila višje kakovosti

Živila pridelana in predelana po principih ekološkega kmetijstva spadajo med živila višje kakovosti. Zanj ne garantirajo le pridelovalci ampak z nadzorom tudi kontrolne oziroma certifikacijske organizacije, ki nadzorujejo potek dela na kmetiji. Potrošniki so za taka živila pripravljeni plačati več.

Kako do odločitve ?

Za ekološko kmetovanje se mora odločiti vsak gospodar sam. Odločitev za ekološko kmetovanje ni preprosta in je odločitev celotne družine za drugačen način življenja.

Svetovalci kmetijske svetovalne službe sodelujejo z ekološkimi kmeti in tistimi, ki bi to želeli postati. Za prve informacije se obrnite na koordinatorske za ekološko kmetijstvo na vašem kmetijsko gozdarskem zavodu. Pogovorite se z njim in pretehtajte argumente za in proti odločitvi. Pri tem naj vam pomaga tudi terenski svetovalec, ki vašo kmetijo dobro pozna. S svetovalci pretehtajte tudi finančni učinek preusmeritve. Če se boste za ekološko kmetovanje odločili, vam bodo svetovalci pomagali pripraviti načrt preusmeritve, ki je osnova za uspešno uvajanje ekološkega načina kmetovanja. Na kmetijsko gozdarskih zavodih pripravljajo tudi osnovno in nadaljevalna izobraževanja za ekološke kmete. Spoznajte ekološke kmete v okolici in se seznanite s prakso ekološkega kmetijstva. Znanje in izkušnje lahko pridobite tudi v združenjih ekoloških kmetov in pri nekaterih nevladnih organizacijah, ki podpirajo ekološko kmetijstvo. Spoznajte delo kontrolnih organizacij in se odločite kateri od treh akreditiranih v Sloveniji boste zaupali kontrolo svojega dela.

Svetovalci koordinatorji za ekološko kmetovanje

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

dr. Janko Rode, Celovška 135, 1000 Ljubljana,
tel.: 01 513 66 85, janko.rode@kgzs.si

KGZS Zavod Celje

Mitja Zupančič, Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje,
tel.: 03 425 55 13, mitja.zupancic@ce.kgzs.si

KGZS Zavod Kranj

Marija Kalan, Cesta Iva Slavca 1, 4000 Kranj,
tel.: 04 280 46 32, marija.kalan@kr.kgzs.si

KGZS Zavod Ljubljana

Janez Ocepek, Vegova 7, 1251 Moravče,
tel.: 01 723 12 36, janez.ocepek@lj.kgzs.si

KGZS Zavod Maribor

Martina Ploj, Vinarska 14, 2000 Maribor,
tel.: 02 228 49 30, martina.ploj@guest.arnes.si

KGZS Zavod Murska Sobota

Zita Flisar-Novak, Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota, tel.: 02 539 14 20, zita.flisar-novak@gov.si

KGZS Zavod Nova Gorica

Bogdan ČRV, Rutarjeva 35, 5220 Tolmin,
tel.: 05 388 28 13, bogdan.crv@go.kgzs.si

KGZS Zavod Novo Mesto

Mateja Strgulec, Šmihelska 14, 8000 Movo mesto,
tel.: 07 373 05 76, mateja.strgulec@gov.si

KGZS Zavod Ptuj

Darja Artenjak, Ormoška cesta 28, 2250 Ptuj,
tel.: 02 749 36 14, darja.artenjak@kgzs-ptuj.si

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, 2012

Pripravili: dr. Janko Rode

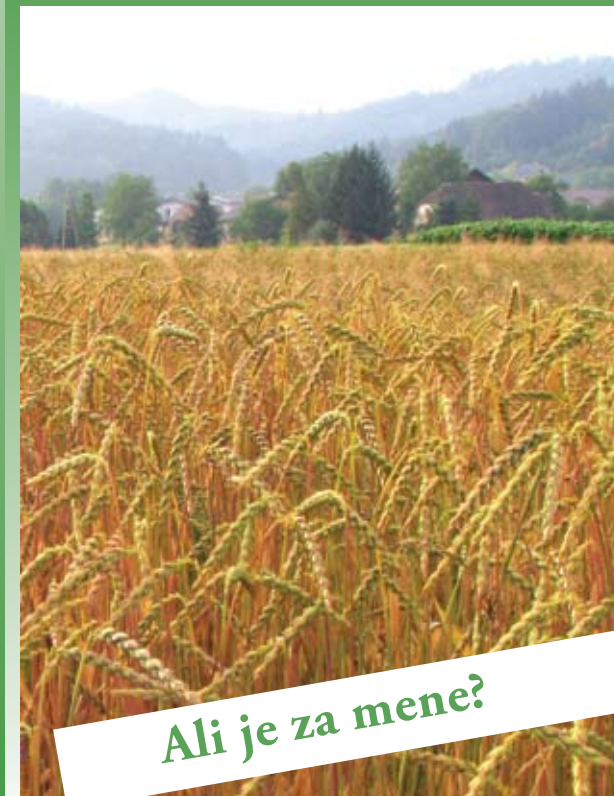
Fotografija: Barbara Trunkelj

Izvedbo programa sofinancira

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

EKOLOŠKO KMETIJSTVO

Ali je za mene?

Celovška 135, 1000 Ljubljana
tel.: 01/51 36 600, faks: 01/51 36 650
kgzs@kgzs.si, www.kgzs.si

KAJ JE EKOLOŠKO KMETIJSTVO?

Ekološko kmetovanje je način pridelave in reje, ki zagotavlja sveža, okusna in pristna, lokalno pridelana živila. Spoštuje naravne življenjske cikle in v sozvočju z naravo prideluje z najmanjšim možnim negativnim vplivom na okolje. Ekološko kmetijstvo ohranja raznolikost živega sveta in ščiti narave vire. Tako kmetovanje je zato sprejemljivo tudi na vodovarstvenih območjih.

Ekološko kmetijstvo rodovitnost tal ohranja s kolarjenjem. Za gnojenje uporabljajo lokalno dostopna organska gnojila kot sta hlevski gnoj in kompost. Za preprečevanje bolezni uporabljajo krepilne snovi, ki izboljšajo odpornost rastlin. Gojenje ali uporaba gensko spremenjenih organizmov nista dovoljena. Strogo je omejena uporaba pesticidov, mineralnih gnojil, antibiotikov, živilskih in pomožnih tehnoloških dodatkov. Reja domačih živali poteka v skladu z njihovimi življenjskimi zahtevami, v prosti reji in s krmo iz ekološke pridelave. Izbor rastlin in živali je skrben in obsega organizme odporne na bolezni in prilagojene na lokalno okolje.

KAKO JE UREJENO EKOLOŠKO KMETIJSTVO?

Ekološko kmetovanje je urejeno z evropskimi uredbami: Uredba 834/2007/ES, Uredba 889/2008/ES, Uredba 1235/2008/ES vsemi dopolnitvami in veljajo po vsej Evropski skupnosti. Države članice lahko do neke mere upoštevajo svoje posebnosti in zato pripravijo tudi nacionalne predpise. Pri nas je to Pravilnik o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov in živil (ur.l.RS. št. 71/2010). Pravilnik o določitvi območij, ki so primerne za ekološko čebelarjenje (Ur.l.RS.št. 103/2011). Nad izvajanjem predpisanih postopkov bdijo kontrolne organizacije, ki tako potrošnikom garantirajo za pristnost ekoloških živil.

PREUSMERITEV

Da kmetija dobi status ekološke, morajo miniti dve oziroma tri sezone. V tem času se prilagodi način kmetovanja in vzpostavi nov način gospodarjenja. Status pridelkov se med preusmeritvijo spreminja iz konvencionalnega v ekološki. Prvo leto so pridelki še konvencionalni, drugo leto jih označujemo »iz preusmeritve« in tretje leto pridobijo status »ekološki«. Triletno preusmeritveno obdobje velja za trajne nasade. Za preusmeritev kmetije gospodar ob pomoči svetovalcev pripravi Načrt preusmeritve.

KAJ SE PRIČAKUJE OD MENE?

Od ekološkega kmeta se pričakuje, da na kmetiji gospodari v skladu s predpisi:

- s kmetije morajo biti odstranjena vsa mineralna gnojila, konvencionalna krma,
- gospodar mora voditi evidenco del in hraniti dokazila za vse postopke (računi, embalaža in drugo),
- vzpostavi kolobar in na druge načine zagotovi rodovitnost tal,
- v pridelavi uporablja le organska gnojila in dovoljena sredstva za krepitev in zaščito rastlin,
- zagotovi, da je reja živali v skladu z njihovimi potrebami (npr.: prosta reja za govedo),
- predelavo živil izvaja po pravilih in zagotoviti, da se poti konvencionalnih in ekoloških živil ločene.

PROSTA REJA

Prosta reja je z uredbami o ekološkem kmetijstvu predpisana kot najprimernejša oblika reje goved. Z upoštevanjem podnebnih, geografskih ali strukturnih težav slovenskih ekoloških kmetov je pri nas izjemoma dovoljeno še naprej privezovati živali na malih kmetijskih gospodarstvih, ki redijo do 20 GVŽ. Vendar le če je zagotovljen dostop do pašnikov v pašni dobi in vsaj dvakrat tedensko dostop do površin na prostem (izpust) v času, ko paša ni mogoča. Za oceno primernosti take reje morajo pogoje oceniti s pomočjo Indeksa ustreznosti reje živali (IURŽ). Priporočilo je, da se tudi manjše kmetije čimprej preusmerijo v prosto rejo.

KAJ PA INTEGRIRANA PRIDELAVA?

Gosposdarji, ki so vključeni v sistem integrirane pridelave imajo izkušnje z vodenjem evidenc, uporabo dovoljenih sredstev, kontrolami in pridobivanjem certifikatov. Integrirana pridelava bo v naslednjem obdobju izgubila status sheme višje kakovosti in s tem tudi možnost sofinanciranja iz ukrepov kmetijskih okoljskih plačil (KOP). Z izkušnjami in nadaljnjo prilagoditvijo bi lahko taki gospodarji hitro prešli v ekološko pridelavo. Da v času preusmeritve ne bi prišlo do večjih izgub, je izjemoma mogoča tudi delna preusmeritev kmetije, kjer se v ekološko preusmeri najprej en del in kasneje še ostali deli kmetije.

KAKO DRŽAVA PODPIRA EKOLOŠKE KMETE?

Poleg enotnih plačil so ekološki kmetje upravičeni tudi na sredstva iz sheme kmetijskih okoljskih plačil (KOP). Posebej njim je namenjen ukrep Ekološko kmetijstvo. V zbirni vlogi je potrebno to označiti.

Za ekološke kmete okoljska plačila pomenijo priznanje za zmanjšanje pritiska na okolje in delno pokritje izpada dohodka zaradi spremenjenih okoliščin kmetovanja.

Višina plačil je odvisna od rabe:

Kultura	KOP
Njive-poljščine	298,07 €
Vrtnine na prostem	551,45 €
Vrtnine v zavarovanih prostorih	487,90 €
Oljčniki z gostoto najmanj 150 dreves/ha, nasadi orehov in kostanjev z gostoto najmanj 120 dreves/ha za SKOP in 100 dreves/ha za KOP, sadovnjaki z ostalimi sadnimi vrstami najmanj 200 dreves/ha	554,73 €
Travniški visokodebelni sadovnjaki z gostoto 50-200 dreves/ha	237,80 €
Vinogradi, hmeljišča, drevesnice	578,92 €
Travinje (trave, travno deteljne mešanice na njivah, trajno travinje)	227,55 €

Leta 2012 je MKO priznalo večje finančno breme preusmeritve. Zato so plačila za čas preusmeritve, odvisno od vrste pridelave oziroma prireje, višja od 10 do 90%.

Na istih površinah upravičenci lahko izvajajo več podukrepov KOP. O možnih kombinacijah podukrepa Ekološko kmetijstvo z dvanajstimi drugimi ukrepi KOP vam bo več povedal svetovalec kmetijske svetovalne službe. Najvišji zneski plačil na hektar površine so navzgor omejeni na 900 €/ha v trajnih nasadih, 600 €/ha na njivskih površinah in 450 €/ha na travinju.

Ekološki kmetje lahko, tako kot drugi, kandidirajo na razpisih za sofinanciranje na podlagi Programa razvoja podeželja. Pri ocenjevanju prijav na razpise ukrepov Programa razvoja podeželja lahko ekološki kmetje dobijo dodatne ugodnosti pri ocenjevanju prijav. Najpogosteje je delež odobrenih sredstev 5 do 10% višji kot pri drugih prijaviteljih.

Svetovalci kmetijske svetovalne službe vam bodo pomagali narediti potreben poslovni načrt, pomagali urediti dokumente in izpolniti prijavo na razpis.